

Sürdürülebilir Kalkınma İçin On Yıllık Eyleme ve Sonuç Almaya Yönelik
Hazırlık:
Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Zirvesi Siyasi Bildirisi

I Taahhüdümüz

1. Bizler, Devlet ve Hükümet Başkanları ve Yüksek Temsilciler olarak, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'nde kaydedilen ilerlemeyi değerlendirmek amacıyla, 24-25 Eylül 2019 tarihlerinde New York'ta Birleşmiş Milletler Karargâhında Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Zirvesi¹ için bir araya geldik.
2. İnsanlık, gezegen, refah, barış ve ortaklık için eylem olarak insanlığı yoksulluğun tahakkümünden kurtaracak ve gezegenimizi gelecek nesiller için iyileştirip güvence altına alacak bir plan teşkil eden 2030 Gündemi'ni uygulamaya koyma kararlılığımızdan ödün vermemekteyiz.
3. Aşırı yoksulluk da dâhil olmak üzere, yoksulluğun tüm şekil ve boyutlarıyla ortadan kaldırılmasının, en büyük küresel sınama ve sürdürülebilir kalkınma için vazgeçilmez bir gereklilik olduğunu vurgulamaktayız.
4. 2030'a kadar ortak vizyonumuza ulaşmak için son derece kararlı ve hızlandırılmış bir müdahale başlatıyor ve gelecek on yılı eylem ve bu eylemi gerçekleştirme dönemi yapma sözünü veriyoruz. 2020 programı kapsamındaki Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ilişkin olarak, son derece kararlı ve kesintisiz bir şekilde eylemi sürdürmek de dâhil olmak üzere, 2030 Gündemi'nin bütünlüğünü devam ettireceğiz.
5. Kimseyi geride bırakmamak amacıyla 2030 Gündemi'nin tam merkezindeki taahhüdümüzü yeniden teyit etmekteyiz. İnsanları savunmasız durumlarda ve en savunmasız ülkelerde desteklemek ve ilk önce en uzak noktalara ulaşmak amacıyla daha somut adımlar atacağız.
6. Ayrıca, 2030 Gündemi'nde kabul edilen ilkeleri yeniden teyit etmekte ve doğası gereği evrensel nitelikte olduğunu ve sürdürülebilir kalkınmanın ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarını dengeleyen Amaç ve hedeflerinin bütünleşmiş ve bölünmez olduğunu yinelemekteyiz.
7. Günümüzden 2030'a kadar her yerde yoksulluğu ve açlığı sona erdirmeye; ülkeler içinde ve arasında eşitsizliklerle mücadele etmeye; barışçıl, adil ve kucaklayıcı toplumlar inşa etmeye; insan haklarına saygı duymaya, insan haklarını koruma ve yerine getirmeye; cinsiyet eşitliğini ve kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesini sağlama ve gezegenin ve doğal kaynaklarının sürekli korunmasını sağlama hususlarındaki kararlılığımızı korumaktayız. Ulusal kalkınmanın ve kapasitelerin farklı seviyelerini göz önüne alarak, herkes için sürdürülebilir, kapsayıcı ve sürekli ekonomik kalkınma, ortak refah ve düzgün iş koşulları sağlama konusundaki kararlılığımızı da korumaktayız.

---

¹ Genel Kurulun himayesinde Sürdürülebilir Kalkınma için Yüksel Düzeyli Siyasi Forum (SKA Zirvesi).

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Zirvesi Siyasi Bildirisi

8. Kapsayıcı ve eşit kalitede eğitim, evrensel sağlık güvencesi ve kaliteli sağlık hizmeti, gıda güvenliği ve iyileştirilmiş beslenme, güvenli içme suyu ve sağlık önlemleri, uygun fiyatlı, güvenilir ve sürdürülebilir enerji ve kaliteli ve dayanıklı altyapıya erişim sağlayan dünya vizyonumuzu gerçekleştirmeye kararlıyız.
9. Sürdürülebilir kalkınmanın yürütülmesinde, Afrika ülkeleri başta olmak üzere, en savunmasız ülkelerin, en az gelişmiş ülkelerin, denize kıyısı olmayan gelişmekte olan ülkelerin, gelişmekte olan küçük ada ülkelerinin ve çatışma halindeki ve çatışma sonrası durumdaki ülkelerin karşı karşıya kaldığı özel sınamalarla birlikte orta gelirli ülkelerin karşılaştığı belirli sınamaların varlığını kabul etmekteyiz.
10. Bizler ayrıca, cinsiyet eşitliğinin ve kadınlar ile kız çocuklarının güçlendirilmesinin, tüm Amaç ve hedeflerde ilerleme kaydedilmesine son derece önemli katkıda bulunacağını yeniden teyit etmekteyiz. İnsan potansiyelinin tam anlamıyla gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, insanlığın yarısının insan hakları ve fırsatların tamamından mahrum bırakılması halinde mümkün değildir.
11. İklim değişikliğinin günümüzün en büyük sınamalarından biri olduğunu yeniden teyit etmekteyiz. Sera gazı emisyonlarının küresel boyutta arttığı yönündeki güçlü uyarımızı ifade etmekteyiz ve özellikle gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere, tüm ülkelerin iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı savunmasız olması durumundan derin endişe duymaktayız. Bu anlamda, iklim değişikliğinin azaltılması ve iklim değişikliğine uyum sağlanmasının ivedi ve acil bir öncelik oluşturduğunu vurgulamaktayız.
12. İnsanlığın doğayla uyum içinde yaşadığı bir dünya yaratma, gezegenimizin deniz ve kara kaynaklarını, sürdürülebilir tüketim ve üretim yolu da dâhil olmak üzere, koruma ve sürdürülebilir şekilde kullanma, çevresel bozulma eğilimini ters yöne çevirme, mukavemeti teşvik etme, afet riskini azaltma ve ekosistem bozulmasını ve biyo-çeşitlilik kaybını durdurma taahhüdünde bulunmaktayız.
13. 2030 Gündemi'nin uygulanma yöntemlerinin Amaçlarımıza göre yönlendirilmesi ve Amaçlarımızla uyumlu hale getirilmesi için daha büyük çabaların gerekli olduğunu kabul etmekte ve Addis Ababa Eylem Gündemi'nin yedi eylem alanındaki taahhütlerin yerine getirilmesinin hızlandırılması taahhüdünde bulunmaktayız.
14. Bu çabalar doğrultusunda, hükümetler arasında tüm düzeylerde sağlam ortaklıklarla ve sivil toplum, özel sektör, akademi ve gençler de dâhil olmak üzere ilgili tüm paydaşlarla bir araya gelmeliyiz.
15. 2030 Gündemi, bugünün çocuklarına ve gençlerine insan potansiyellerini tamamıyla gerçekleştirmeleri ve sürdürülebilir kalkınma meşalesini gelecek nesillere taşımaları için sözümüzdür.

II Günümüzde Dünyamız

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Zirvesi Siyasi Bildirisi

16. 2015'ten bu yana 2030 Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları vizyonunun gerçekleştirilmesine yönelik tüm düzeylerde sarf edilen pek çok çabayı takdir etmekteyiz. Ulusal hükümetler, şehirler, yerel makamlar, sivil toplum, özel sektör, akademi, gençler ve diğer sektörlerden önemli bir yanıt aldık. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının giderek ulusal politikalar, planlar, bütçeler ve kalkınma işbirliği çabalarına yerleştirildiğini kabul etmekteyiz ve özel sektörün sürdürülebilir kalkınmaya katılımının giderek arttığını takdir etmekteyiz. Küresel, bölgesel ve alt bölgesel çok taraflı kalkınma ve finans kurumları Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını benimsemiş ve bunları kendi çalışmalarına yerleştirmek için önemli adımlar atmışlardır.

17. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin, 2030 Gündemi'ni uygulamalarında ülkeleri daha iyi desteklemek amacıyla Birleşmiş Milletler Kalkınma Sistemi'ni yeniden yerleştirmeye yönelik süren çabalarını memnuniyetle karşılamaktayız ve kendisinin bu yöndeki çabalarını desteklemeye devam edeceğimizi taahhüt etmekteyiz.

18. 2030 Gündemi'nin kabul edilmesinden bu yana, on yedi Sürdürülebilir Kalkınma Amacının tamamına yönelik yaptığı incelemeyle birlikte Ekonomik ve Sosyal Konsey bünyesinde toplanan üst düzey siyasi forumun çalışmalarını takdir etmekteyiz. 142 ülke tarafından sunulan Gönüllü Ulusal İncelemeler, ulusal düzeyde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının ulusal plan ve politikalara entegre edilmesine öncelik tanınması ve toplumun tüm kesimlerinin 2030 Gündemi'ni gerçekleştirme ortak amacı etrafında bir araya getirilmesine yönelik çabalara şahitlik etmektedir. Bölgesel düzeyde, büyük grupların ve diğer paydaşların katkılarının yanı sıra, Birleşmiş Milletler Bölge Komisyonları ve Sürdürülebilir Kalkınmaya ilişkin Bölgesel Forumların çabalarını da memnuniyetle karşılamaktayız.

19. BM Genel Sekreteri'nin, 2030 Gündemi'nin hayata geçirilmesi için dönüşüm ve dönüştürme araçlarının tespit edilen giriş noktalarını içeren Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları hakkındaki İlerleme Raporu'nu ve Küresel Sürdürülebilir Kalkınma Raporu'nu takdirle dikkate almaktayız. Amaç ve hedefler arasındaki karşılıklı bağlantıları dikkate alarak, sistemik ve bütünsel bir yaklaşım potansiyelini kabul etmekteyiz. Raporlar; aşırı yoksulluğun, çocuk ve yeni doğan ölümlerinin azaltılması; elektriğe ve güvenilir içme suyuna erişimin artırılması ve kara ve deniz koruma alanlarının kapsamlarının genişletilmesi gibi bazı alanlarda ilerleme kaydettiğimizi göstermektedir.

20. Aynı zamanda, ilerlemenin birçok alanda yavaş olmasından endişe duymaktayız. Kırılğanlıklar yüksektir ve yoksunluklar gitgide daha ısrarcı bir hal almaktadır. Değerlendirmeler, yoksulluğun ortadan kaldırılması hedefini yakalayamama riskiyle karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Açlık yükseliştedir. Cinsiyet eşitliği ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesine ilişkin ilerlemeler oldukça yavaştır. Refah, gelir ve fırsat eşitsizlikleri ülkelerde ve ülkeler arasında artmaktadır. Biyoçeşitlilik kaybı, çevresel bozulma, plastik atıkların okyanuslara atılması, iklim değişikliği ve artan afet riski, insanlık için potansiyel olarak feci sonuçlar doğurabilecek oranlarda devam etmektedir.

21. Uluslararası göçün; menşe, geçiş ve hedef ülkelerinin gelişmesiyle büyük oranda bağlantılı çok boyutlu bir gerçeklik olduğunu kabul etmekteyiz.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Zirvesi Siyasi Bildirisi

22. Şiddete varan aşırılık, terör, örgütlü suç, yolsuzluk, yasadışı para akışları, küresel sağlık tehditleri, insani krizler ve insanların zorla yerinden edilmesiyle son on yıllarda kaydedilen kalkınma sürecinin büyük bir kısmını tersine çevirme ile tehdit etmektedir.

23. Dünyanın birçok yerinde, çatışmalar ve istikrarsızlık sürmekte veya yoğunlaşmaktadır ve doğal afetler daha sık ve yoğun bir hale gelerek sayısız insanın acı çekmesine ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının gerçekleştirilmesinin temelini sarsılmasına yol açmaktadır. Çatışmaları önleme ve çözme ve sağlam, barışçıl, adil ve kapsayıcı toplumlar oluşturma yeteneğimiz sıklıkla sekteye uğramakta ve yetersiz kalmaktadır.

III Hızlandırılmış Eylem için Çağrımız

24. 2030 Gündemi'nde yer alan Amaçların ve vizyonun gerçekleştirilmesi için tüm düzeylerde ve tüm paydaşlar tarafından eylemlerin hızlandırılmasına yönelik acil ihtiyacı kabul etmekteyiz. Ayrıca, 2030 Gündemi'nin tamamlayıcı bir parçası olan Addis Ababa Eylem Gündemi, Sendai Afet Riski Azaltma Çerçevesi, Yeni Kentsel Gündem, En Az Gelişmiş Ülkeler İstanbul Eylem Programı, Denize Kıyısı Olmayan Gelişmekte Olan Ülkeler Viyana Eylem Programı, Gelişmekte olan Küçük Ada Devletleri Hızlandırılmış Eylem Yöntemleri (SAMOA) de dâhil olmak üzere, ekonomik, sosyal ve ilgili alanlarda gerçekleştirilen tüm büyük ilgili Birleşmiş Milletler Konferansları ve Zirveleri'nde uyumlu bir eyleme gereksinim olduğunu vurgulamaktayız. 2030 Gündemi ve Paris Anlaşmasının uygulanması arasındaki birliği kabul etmekteyiz.

25. SKH Zirvesi'nde ve tüm bu üst düzey haftası boyunca, liderler tarafından taahhüt edilen tüm gönüllü eylemleri de memnuniyetle karşılamaktayız.

26. SKH Zirvesi'nin ve SKH ilerlemesi hakkındaki raporların bir devamı olarak ve Birleşmiş Milletler'in 75. yıldönümünü kutlayacağımız Zirve'ye giden yolda, 2030 Gündemi için kararlı bir on yıla ayak basmamız sebebiyle Genel Sekreter'den, hükümetleri, sivil toplumu, özel sektörü ve diğer paydaşları uygulamadaki sistemik boşlukların ele alınmasına yönelik çözümlerin oluşturulması ve eylemlerin hızlandırılmasına dâhil etmesini talep etmekteyiz. Ayrıca, SKH eyleminin ilham verici yönünü ön plana çıkaracak bir etkinliğin yılda bir kez Genel Kurul'un Genel Tartışma oturumu kapsamında düzenlenmesi hususunda Genel Sekreter'e çağrıda bulunmaktayız.

27. 2030 Gündemini uygulama ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ulaşma konusundaki kararlılığımızı göstermek adına daha fazlasını yapmalı ve daha hızlı olmalıyız. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki hususlarda taahhütte bulunmaktayız:

a. Kimsenin geride bırakılmaması: Politika ve faaliyetlerimizde, en yoksul ve en savunmasızları odak noktası haline getireceğiz. Savunmasız insanların güçlendirilmesi gerekmektedir. İhtiyaçları gündemde yansıtılmış kişiler; tüm çocuk, genç, engelli, HIV/AIDS hastası, yaşlı, yerli, mülteci, ülke içinde yerinden edilmiş kişileri ve göçmenleri kapsamaktadır. Amaçlarımızın ve hedeflerimizin, her millet ve halkın ve bununla beraber toplumun her kesiminin ihtiyaçlarını karşıladığını görmeyi planlıyoruz. Bunun için, öncelikle, en geride kalanlara ulaşmaya çalışacağız. Cinsiyet eşitliğini gerçekleştirmek, tüm kadın ve kız çocuklarının güçlendirilmesi ile beraber sahip oldukları insan haklarından yararlanmalarını sağlamak için tüm yasal, sosyal ve ekonomik engelleri kaldırmak adına, amaca yönelik ve hızlandırılmış eylemde bulunmayı taahhüt etmekteyiz.

b. Finansmanın yeterli ve iyi yönetilmiş şekilde seferber edilmesi: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları için finansman açığını kapatmak amacıyla, hükümetlerin, özel sektörün ve diğer paydaşların yerel, kamu ve özel kaynakları seferber etmeye yönelik istek düzeylerini artırmaları ve sürdürülebilir yatırım için destekleyici ortamı güçlendirerek uluslararası kalkınma işbirliğine dair taahhütlerini yerine getirmeleri gerekmektedir. Politika ve faaliyetlerimizin, finansal kapsayıcılığı hedefleyip kadınların ve gençlerin açtığı işletmeler de dâhil olmak üzere, mikro, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler arasındaki rekabeti destekleyerek en geride kalanlara ulaşmasını sağlayacağız. Uluslararası ticaretin, kalkınma konusunda bir araç olduğunu kabul ederek, evrensel, kural temelli, açık, şeffaf, ayırım yapmayan ve eşit çok taraflı ticaret sistemini desteklemek de dâhil olmak üzere, finansal olmayan uygulama yöntemi konusundaki istek düzeyimizi artırmaya çalışacağız.

c. Ulusal uygulamanın artırılması: Ulusal süreçlere saygı duymakla ve sahiplenmenin sağlanmasıyla beraber, Gündem'in uygulanması konusunda kendi ulusal sorumluluklarımıza yönelik istek düzeyini artırma sözü veriyoruz. Bu amaç doğrultusunda, 2030 gündemini, kendi ulusal planlama araçlarımıza, politikalarımıza, stratejilerimize ve finansal çerçevemize önceden önlemler alıp yaygınlaştırarak yerleştirmeyi amaçlıyoruz.

d. Daha fazla bütünleşik çözümler için kurumların güçlendirilmesi: Önceden önlemler alacak şekilde, her bakımdan etkili, sorumlu ve şeffaf kurumlar oluşturacak ve daha duyarlı, kapsayıcı, katılımcı ve temsili karar verme süreçleri sağlayacağız. Yönetimde dönüştürücü değişimi sağlayabilen ve sürdürülebilir kalkınma için politika ahengi sağlayabilen yekpare devlet yaklaşımı yoluyla, Amaç ve hedefler arasında birbirine bağlanmayı, birlikteliği ve alışverişi daha iyi ele almalarını sağlamak amacıyla yerel kuruluşları donatmak için çalışacağız.

e. Uygulamayı hızlandırmak için yerel düzeyde eylemin desteklenmesi: 2030 Gündemi'ni takip etmede, şehirleri, yerel makamları ve toplulukları güçlendirip desteklemeyi taahhüt etmekteyiz. Bunların, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını uygulama ve gerçekleştirme konusunda oldukça kritik bir role sahip olduklarını kabul etmekteyiz.

f. Afet riskinin azaltılması ve dayanıklılığın geliştirilmesi: Afet riskini azaltacak ve ekonomik, sosyal ve çevresel şoklara ve afetlere karşı ülkelerin, ekonomilerin ve toplumların ve de bireylerin dayanıklılığını geliştirecek politika, yatırım ve inovasyonları izlemeyi taahhüt ediyoruz.

g. Güçlüklerin uluslararası işbirliği ile çözülmesi ve küresel ortaklığın güçlendirilmesi: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının bütüncül doğasının küresel bir müdahale gerektirdiğini kabul etmekteyiz. Birlikte çalışmak için yeni yollar bulmak ve çok taraflı kurumların meydana gelen hızlı değişimlere ayak uydurmasını sağlamak amacıyla çok taraflılık konusundaki kararlılığımızı yinelemekteyiz. Ayrıca, halkların kendi kaderini tayin etme hakkı ve devletlerin toprak bütünlüğü ile siyasi bağımsızlığına saygı gösterme ihtiyacı da dâhil olmak üzere, anlaşmazlıklara barışçıl ve adil çözümler bulmayı ve uluslararası hukuka ve Birleşmiş Milletler Şartı amaç ve ilkelerine saygı duymayı taahhüt etmekteyiz.

h. Sürdürülebilir kalkınma için dijital dönüşüme daha fazla odaklanarak bilim, teknoloji ve inovasyondan yararlanma: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını geliştirmeye yönelik araştırma, kapasite geliştirme girişimleri, inovasyon ve teknolojileri teşvik edecek ve sürdürülebilir kalkınmaya dönüşümün sağlanması için her türlü alanda bilimsel kanıtların

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Zirvesi Siyasi Bildirisi

kullanılmasını destekleyeceğiz. Hızlı teknolojik değişime uyum sağlayabilen daha dayanıklı, kapsayıcı ve sürdürülebilir toplumları biçimlendirmek için, tüm çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin gerekli bilgi ve becerilerle donatılmasını sağlamak amacıyla kaliteli eğitimi ve yaşam boyu öğrenmeyi teşvik edeceğiz. Teknoloji ve eğitime erişimde yaşadıkları sıkıntıları ele alma hususunda gelişmekte olan ülkeleri desteklemek için uluslararası işbirliğini teşvik edeceğiz.

i. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları için veri ve istatistiklere yatırım yapılması: Ülkelerin yüksek kaliteli, zamanında, güvenilir ve ayrıştırılmamış verileri temin etmelerini ve izleme ve raporlama sistemimize Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını tam anlamıyla entegre etmelerini sağlamak amacıyla Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ilişkin verilerdeki boşlukları ele almak için ulusal istatistik kapasitelerimizi güçlendirmeyi taahhüt etmekteyiz. Özellikle, güvenilir veri ve istatistikleri toplama, analiz etme ve kullanmada en büyük sınamalarla karşılaşan en savunmasız ülkeler başta olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde istatistiksel kapasitenin geliştirilmesini destekleyen uluslararası işbirliğini teşvik etmekteyiz.

j. Üst düzey siyasi forumun güçlendirilmesi: Bu hükümetlerarası forumun etkili ve katılımcı özelliğini daha da güçlendirmek ve Gönüllü Ulusal İncelemelerin işbirliğine dayalı öğrenme özelliğini teşvik etmek amacıyla, uygulamadaki boşlukları daha iyi ele almak için ve finansman da dâhil olmak üzere, uygun müdahalelerle tespit edilen sınamaları birbiriyle ilişkilendirilerek üst düzey siyasi forumun formatını ve örgütsel yönlerini son derece gayretli ve etkili şekilde inceleme ve Genel Kurulun 74. oturumu sırasında 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi'ni küresel düzeyde izleme ve inceleme sözü veriyoruz. Ayrıca, farkındalık yaratmak ve eylemi hızlandırmaya teşvik etmek amacıyla küresel toplumu 2030 Gündemi'nden haberdar etmeye yönelik çabalarımızı ileri götürme sözü veriyoruz.

28. Dünyanın ne istediğini biliyoruz. Bu vizyona 2030'a kadar ulaşmak amacıyla şimdi ve gelecek on yılda ortak çabalarımızı arttırma sözü veriyoruz. Süratli değişim mümkündür ve dönüşümü kucakladığımız ve uygulamayı hızlandırdığımız takdirde, Amaçlara ulaşmamız mümkündür.